

Den 26. aug. 2026

Medarbejderudtalelse til byrådet i forbindelse med budget 2027

Kære Byråd

Tak for invitationen til, at vi som medarbejdere endnu en gang får mulighed for at sætte ord på de tanker og bekymringer, vi går ind i budgetlægningen med.

Sidste år sagde vi i samme forbindelse, at hver arbejdsdag for os er en slags eksamensdag.

Det mener vi stadig.

For det er os, der møder borgerne. I daginstitutionen, på skolen, i ældreplejen, i sagsbehandlingen og i kultur- og fritidslivet – ja, hvor end vi som ansatte i Viborg Kommune er til stede.

Og hver dag spørger vi os selv:

Gjorde vi en forskel i dag?

For et barn. For en familie. For en ældre. For en borger, der havde brug for hjælp.

Det er dét, der driver os.

Men vi oplever et voksende gab mellem de ambitioner, I har for vores velfærd – og de rammer, vi får til at føre dem ud i livet.

Det vender vi tilbage til...

De rigtige ambitioner kræver også de rigtige rammer

Lad os begynde på en positiv note.

I har indgået en på mange måder ret ambitiøs konstitueringsaftale. Gode elementer. Og mange af dem.

Udvikling & vækst, stærk velfærd og udvikling af fællesskaber er gode pejlemærker, som I har foldet yderligere ud.

Der tales bl.a. om forebyggelse og tidlig indsats. Om folkeskoler og kommunale plejehjem som et naturligt førstevalg. Om frihed til faglighed og om, at flere beslutninger skal træffes tættere på borgeren.

Det er ambitioner, vi deler og gerne vil kvittere for.

Men ambitioner forpligter. For det, der står i en konstitueringsaftale, sker ikke af sig selv.

Hvis vi vil have mere forebyggelse og faglighed, skal der være tid og ressourcer til det.

Hvis vi vil have en stærk folkeskole, kræver det de rigtige fagligheder og tid til eleverne.

Og hvis de kommunale plejehjem skal være et naturligt førstevalg og de ældre skal kunne leve et trygt og værdigt liv, skal kvaliteten være så høj, at borgerne faktisk oplever dem som det naturlige valg.

Ambitionerne i konstitueringsaftalen fejler ikke noget, men skal følges af handling.

Vi har længe været gode til at få mere til at lykkes med mindre. Vi strækker os, finder løsninger og får tingene til at hænge sammen.

Men der kommer et tidspunkt, hvor medarbejdernes engagement ikke længere kan kompensere for rammer, der er blevet for snævre.

Vi gør naturligvis det bedste, vi kan med de rammer, vi har. Men det betyder ikke nødvendigvis, at vi kan levere den kvalitet, som borgerne har brug for – og som vores faglighed tilsiger.

For når økonomien i for høj grad sætter grænsen for, hvad vi kan gøre, er det ikke længere fagligheden, men økonomien, der afgør, hvad der er – eller bliver - den rigtige løsning.

Og det er dét, vi er bekymrede for.

For vi ønsker ikke bare at få hverdagen til at hænge sammen.

Vi ønsker at kunne stå fuldt og helt på mål for den faglige kvalitet, vi leverer til borgerne.

Faglighed er ikke luksus – det er kvalitet

For os hænger faglighed og kvalitet uløseligt sammen.

Når vi har mulighed for at bruge vores faglighed, skaber det bedre løsninger for borgerne – og større faglig stolthed hos os medarbejdere.

Vi går glade på arbejde og glade hjem igen. Vi bliver i jobbet. Og en arbejdsplads, hvor vi som medarbejderne trives og kan bruge vores faglighed, er også en arbejdsplads, der kan tiltrække nye dygtige kolleger.

Men lige nu oplever mange medarbejdere, at fagligheden og kvaliteten bliver presset.

Ikke fordi viljen mangler.

Ikke fordi vi ikke gerne vil gøre en ekstra indsats.

Men fordi det på nogle områder enten er svært at rekruttere de nødvendige kvalifikationer – eller fordi de ikke altid prioriteres økonomisk.

Og det har en pris.

En af de priser, vi nok taler for lidt om, er moralsk stress, som jo opstår, når man ved, hvad der ville være det rigtige at gøre – men ikke har mulighed for at gøre det.

Det kender socialrådgiveren, der ser, at en familie har brug for mere hjælp, end der er mulighed for at give.

Det kender læreren, der ved, at en tidlig indsats kunne gøre en forskel for en elev og et fællesskab.

Det kender pædagogen, der ved, at et barn har brug for *mere* opmærksomhed og en større indsats.

Og det kender medarbejderen i ældreplejen, som gerne vil give den ældre den tid og omsorg, situationen kalder på – men i stedet må haste videre til den næste opgave.

Det er dér, det bliver personligt. Det er der, når vi står ansigt til ansigt med borgeren, at vi er til eksamen.

Og når rammerne ikke rækker, kan det føles som *vores* svigt.

Selv om det i virkeligheden er et resultat af de rammer, vi arbejder under.

Det er ikke holdbart.

Når rammerne bliver for snævre, sker der noget med medarbejderne.

Nogle giver op og forlader arbejdspladsen, fordi de ikke længere kan se sig selv i opgaven eller kan stå på mål for kvaliteten.

Andre bliver – fordi de brænder for den, fordi de føler et ansvar, og fordi de ikke vil svigte borgerne. Men hvis de bliver ved med at strække sig, kommer der også et tidspunkt, hvor *de* bliver sygemeldt og ikke kan mere.

Det skal vi undgå, for på den måde mister vi alt for mange kolleger, faglighed, erfaring og kvalitet.

Forebyggelse er en investering – ikke en udgift

Derfor er vi glade for, at forebyggelse og tidlig indsats fylder i konstitueringsaftalen. For det er netop dér, vi som medarbejdere kan se en stor forskel.

Og det kræver – bl.a. - tid, kompetencer, kontinuitet og politisk mod. For forebyggelse giver sjældent synlige resultater inden for ét budgetår. Der skal derfor være politisk mod til at prioritere indsatser, hvor effekten først viser sig på længere sigt.

Og det er en god investering.

For barnet, den ældre og familien – men også for kommunen. Gevinsten er både menneskelig og økonomisk. Men det kræver mod og prioritering.

Forudsætningen for at kunne lykkes er, at I har dygtige og engagerede medarbejdere - også om fem og ti år, så derfor skal der nødvendigvis også være et fokus på attraktive arbejdspladser, kompetenceudvikling og fortsat tilknytning og mulighed for rekruttering til Viborg Kommune som arbejdsplads.

Budget 2027 – Kerneopgaven først

Ift. budget 2027 har der indtil videre været arbejdet med 3 spor. Jeg vil give spor 2 (mulighedskataloget) og spor 3 (investeringssporet) et par ord med på vejen.

Vi har som medarbejdere været med til at beskrive og kvalificere forslagene i mulighedskataloget, som teknisk set er finansieret af centrale konti. Det har været en god, men også lidt bizar øvelse al den stund, at ja, de beskrevne mulige tiltag ER mulige rent lovmæssigt osv., men derudover er det rigtig svært at se, at størstedelen kan gennemføres uden at det medfører væsentlige forringelser – både for borgerne og for de decentrale enheder.

Det siger vi ikke for at gøre det svært for jer.

Vi siger det, fordi I står over for nogle reelle valg.

Og vores appel er egentlig enkel: Prioritér tydeligt.

I – og vi – ved, at ressourcerne er begrænsede.

Der skal vælges til. Og der skal vælges fra.

Der er need og nice to have, og vi ønsker som medarbejdere, at kerneopgaven kommer først. Det betyder også mennesker før mursten.

Hvis der skal vælges fra, så vær ærlige om, hvad det betyder. Og hvis der er noget, vi ikke længere skal gøre, så skal det siges politisk, så vi som medarbejderne ved, hvad vi forventes at lykkes med.

Ift. spor 3 er det begrænset, hvor mange nye forslag der reelt er fremkommet. Det er ikke tegn på, at vi ikke ser investeringssporet som en mulig vej. Det gør vi. Men det kræver nok mere tid og mulighed for at være mere undersøgende og grundige, end det var tilfældet her i foråret.

Men vi vil gerne opfordre jer til at vise mod og fortsat turde tænke i investeringer – og ikke kun ift. det, der umiddelbart kan måles og sættes tal på, og det som giver tydeligt

afkast inden for de næste 2-3 år. Vi skal turde se på det langsigtede perspektiv – og *også turde og ville* investere i velfærden.

Når vi taler om infrastruktur, bruger vi ofte en investeringslogik, der siger: Hvis vi bygger den, så kommer de. Som i... hvis vi får en motorvej, så kommer tilflytterne og virksomhederne.

Den samme logik kunne gælde velfærden.

Og vi skal også turde se på indtægtssiden.

For hvordan kan vi tilvejebringe flere indtægter, hvis vi vil skabe plads til de investeringer, der skal sikre vores velfærd på længere sigt?

Vi har en forholdsvis sund økonomi. Vi er billige i drift - nogle steder som fx på administrationen blandt de billigste i landet – og det får regnearket til at hænge sammen. Men vi har også en økonomi, hvor vi på flere områder kører uden glasur og flødeskum, og hvis prisen er, at kvaliteten bliver for ringe, eller at medarbejderne slides ned, så er prisen for høj.

Det betaler sig at investere i gode kommunale tilbud, høj faglighed, godt arbejdsmiljø og ordentlige rammer, så vi på den måde kan skabe et tilbud, som er attraktivt for både borgere og medarbejdere.

Medarbejderne skal med – mens beslutningerne bliver til

Der er én sidste ting, vi gerne vil sige.

Vi oplever, at I som byråd har et stort fokus på borgerinddragelse. Det synes vi grundlæggende er positivt.

Men borgerinddragelse må ikke ske *på bekostning* af medarbejderinddragelse.

Hoved-MED har været en del af samarbejdet med byrådet og deltaget på budgetkonferencerne siden 1996. I 30 år.

Det siger vi ikke, fordi historikken i sig selv giver os en særlig ret. Vi siger det, fordi medarbejderne sidder med en viden, som er afgørende, når man skal forstå konsekvenserne af de valg, der træffes.

Vi er ikke bare en høringspart, der skal kommentere på et færdigt resultat.

Vi er en medspiller, der kender opgaven indefra og helt tæt på borgerne, og derfor vil vi gerne opfordre til, at vi kommer *endnu* tættere på hinanden end vi tidligere har været.

Afslutning

Kære byråd

Der er et gammelt udtryk, der siger: Når man gør, som man plejer, ender man som regel dér, hvor man plejer.

Vi mener at kunne læse i konstitueringsaftalen, at I ønsker noget andet end ”plejer”.

Det kræver rammer, hvor fagligheden kan bruges.

Det kræver investeringer, der følger ambitionerne.

Det kræver tydelige politiske prioriteringer.

Så kan vi også fremover møde på arbejde og gå hjem med en god følelse.

Og så kan vi fortsætte med at bestå den eksamen, vi hver eneste dag stiller os selv op til:
At gøre en forskel for borgerne.

Tak for ordet.